

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
"KOROŠKI SLOVENEK"
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrtletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrtletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Deželni zbor.

Zadnje dni v preteklem letu se je sestel na dvodnevno zasedanje, da sprejme proračun in da dá deželi možnost do razvoja. Veliko smo že pisali o proračunu za leto 1929 in o posameznih postavkah, ki nas ne zanimajo bogve kako daleč, ker nas proračun ne upošteva in nam takorekoč nič ne nudi. Zanima nas toliko, ker imamo napram deželi in državi iste dolžnosti kakor naši nemški sodeželani, to je, da moramo najmanj v isti meri plačevati davke, ki se pogosto uporabljajo v namene, ki imajo za cilj zmanjšanje našega števila. Ker se od nas zahtevajo na eni strani iste dolžnosti, na drugi se nam pa odrekajo iste pravice, sta edino naša dva poslanca glasovala proti proračunu.

Finančni odbor je proračun nekoliko spreminil. Redni izdatki so se zvišali od 22.090.229 na 22.593.229 S, dohodki od 19.894.936 S na 21.133.686 S. To pa z ozirom na 6. dodatek k zakonu o delitvi davkov, da se je primanjkljaj znižal od 2.195.293 na 1.495.543 S. Vsota izrednih izdatkov je poskočila od 2.430.634 S na 2.474.094 S, kritje od 281.360 na 308.523 S, da znaša primanjkljaj mesto 2.149.274 S nekoliko več, to je 2.165.571 S. Skupen primanjkljaj se je znižal od 4.344.567 na 3.625.114 S. Poročevalec dr. Reinprecht poroča, da se prvotni načrt finančnega ministra, da bi se spremenil zakon o delitvi davkov, radi odpora dežele Dunaj ni dal izvesti. Ker pa dežele nadalje ne morejo gospodariti brez novih dohodkov, se zviša davek na pivo, ki bo prinesel Koroški, ako se bo izpilo 200.000 hektolitrov piva, 700.000 S na leto. Istotako mora zvišati davek na pivo tudi Dunaj, ki pa mora odšteti višji dohodek deželi. Vsota, ki jo dobi dežela več na leto, znaša 1.675.000 S, tedaj dosti manj, nego bi dobila dežela po prvotnem načrtu finančnega ministra. To je vse, kar imamo pričakovati od zveze v letih 1929—1930.

Nasproti višjim dohodkom stoje takoj višji izdatki. Samo 30 odstotni letni prispevek uradništvu stane deželo 300.000 S. Za deželo je to huda obremenitev, ker nima nikakih rezerv. Ko so občine slišale, da se prispevki dežel zvišajo, so takoj prišle z zahtevo, da se tudi njim nekaj da, da se jim vrne to, kar je njihovega. Finančni odsek je nato sklenil, da zniža davek na osebo od 2 na 1 S 50 g in da zniža odtegljaj od zveznih davkov od 20 na 15 odstotkov. To so davki in odtegljaji, ki jih morajo dajati občine deželi, da sploh more gospodariti, ker si dežela ne upa upeljati več novih davkov. Vse občine na Koroškem bodo imele v letu 1929 vsled tega in vsled prispevka od davka na pivo skupno 800.000 S več dohodkov.

Pri splošni razpravi o proračunu se je oglašil k besedi tudi naš poslanec dr. Franc Petek, ki je povedal v glavnem sledeče: Delitev davkov na zvezo, dežele in občine bo stalno na dnevnem redu gospodarskih vprašanj in bo tvorila neprestan prepir med strankami. Pri takem vprašanju ni mogoče najti popolnoma sporazuma. Predpogoj za sporazum je, da imajo prizadeti možnost, da merodajno pridejo do besede. To pa za nas Slovence ne velja vedno. Vendar nočem zahtevati za našo stranko posebnih parlamentarnih pravic.

Če prelistujemo proračun, najdemo dve veliki postojanki: šola in kmetijstvo, na katere mi Slovenci nimamo nikakega vpliva. In sicer vsled tega, ker pri uporabi teh velikih vsot nima nihče drugi besede kakor deželni šolski svet in deželni kulturni svet. Ti dve organizaciji pa sta sestavljeni

po nedemokratskih načelih in zato smo Slovenci v svojih pravicah prikrajšani. Neverjetno in neznosno je, da Slovenci, ki smo sicer majhna ali vendar posebna in močno izrazita manjšina, v deželnem šolskem svetu nimamo svojega zastopnika in da Zveza koroških zadrug, ki pomeni med Slovenci močno gospodarsko organizacijo, nima zastopnika v glavni kmetijski korporaciji, v deželnem kulturnem svetu. Od demokratične republike smo trdno pričakovali, da se sestavita deželni kulturni svet in deželni šolski svet po ljudski volji, ali bili smo temeljito varani. V teh dveh organizacijah je bilo glavno ognjišče Slovincem sovražne politike. Po plebiscitu se je ravno v teh svetiščih zasidralo stališče Heimatbunda.

Heimatbund zna zabraniti, da ne pridel ljudska volja do izraza in veljave, zna pa še tem bolj prepričati, da bi se dale Slovincem pozitivne manjšinske pravice. Sploh je mnenje Heimatbunda merodajno v vseh zahtevah Slovencev. To smo videli tudi pri razpravah v šolskem odseku deželnega zbora, kjer so se uklonile vse nemške stranke mišljenju Heimatbunda.

Ko sta obiskala pred par tedni dva ministra Velikovec, so ju spremljali zastopniki Heimatbunda. Sprejela sta poleg svojih pristašev tudi osebe, ki zastopajo heimatbundov sistem. Tudi želje, ki so se izrazile za Spodnjo Koroško, niso namenjene za vse prebivalstvo, temveč za Heimatbund, da se podpre Slovincem sovražna gospodarska politika. Če ministra in Heimatbund to gospodarsko akcijo denarno vzdržujejo, nimamo nič proti temu, vendar nam nihče ne more zabraniti, da odločno ugovarjamo proti uporabi javnega denarja v to svrhu. (Trdili so pred ministroma, da dobivajo slovenske posojilnice denar iz Jugoslavije, kar se ne res. Zato naj dobijo nemški zavodi državno podporo, da morejo s slovenskimi konkurirati. Op. ur.) **To bi bilo za Slovence neznosno.** Da je gospodarski položaj v slovenskem delu Koroške žalosten, dokazujejo na pomoč klici iz Pliberka in konkurzi v drugih središčih Spodnje Koroške. Zelo dvomim, da bi se dalo gospodarsko vprašanje rešiti z dobrotelnimi koncerti in garnizijami. Pametnejše bi bilo, da bi se skušala izgubljena gospodarska pozicija v Mežiški dolini zopet pridobiti, zakaj politične meje vendar ne morejo biti ovira za gospodarsko življenje. In drugo. Poskušalo naj bi se ublažiti nasprotje med mestom in deželo! Mogoče bi bilo dobro, če bi se za spodnji del Koroške sklicala enkrat gospodarska anketa, pri kateri bi bili zastopani tudi mi Slovenci. **Seveda je za nas težko govoriti o gospodarstvu, če se nam vedno zopet očita iredenta.**

Mi smo svojčas v deželnem zboru izjavili, da se postavimo na stališče danih razmer, tudi mednarodno smo se zavzeli za lojalnost manjšin. Tisti krogi, ki nam zmiraj očitajo iredento, naj pomislijo, da se ravno istola lahko obrne enkrat proti nemškim manjšinam. To smo ja pred kratkim dobro videli v Luganu. Če je dr. Stremmann občutljiv, smo ravno tako lahko tudi mi!

Drugo vprašanje, ki se ga hočem tu dotakniti, vsebuje kulturne stike manjšin s svojim ljudstvom. Jaz hočem v pojasnilo prečitati resolucijo v Ženevi. Glasi se: „Kongres opozarja na v letih 1925 in 1926 sprejete sklepe o prostosti kulturnega razvoja evropskih narodnosti. Ugotavlja, da je brez vzajemnih medsebojnih stikov med skupinami

iste narodnosti, odnosno z narodom uspevajoči kulturni razvoj nemogoč. Posamezne ljudske skupine morajo zaostati, ako so navezane same nase in ostanejo brez duševne oploditve. To ne more biti v interesu držav. Pri posameznih narodnostih, ki so kulturno osamljene, je njih prosti razvoj ničev. Zato je gojitev teh medsebojnih stikov neobhodna potreba za plodonosno kulturno življenje. Kongres smatra, da je v naravi nacionalne bitnosti utemeljeno, da vzdržujejo in gojijo posamezni deli naroda med seboj in s celotnim narodom, oziroma s plemenom kulturne zveze. Država ne sme zabranjati teh medsebojnih kulturnih stikov v njih praktični izvedbi z ukrepi katerekoli vrste.“

Tretje vprašanje so takozvani Nemcem prijazni Slovenci. Hočem izjaviti, da teh Slovencev ne sovražimo. Ker pa so oni ovira uresničenju kulturne avtonomije, smo poskusili spoznati realnost kulturnega stremljenja teh ljudi. Nobena zahteva, ki jo manjšinski kongresi zahtevajo od narodnih skupin, pri njih ne velja. Tudi poizkusi Heimatbunda, da bi ustvaril pozitivne kulturne zahteve, so se izjalovili. **Politično prepričanje ne more biti odločilno za kulturno priznanje.** Dr. Wutte pride v svoji brošuri „Deutsch-Windisch-Slovenisch“ do zaključka, da ti ljudje niso narodno zavedni in zato pri njih pristo priznanje ni mogoče. Dr. Wutte išče izhoda s tem, da na mesto narodne zavednosti postavi: **Kärntner Heimat-treue.** Kaj hočemo s temi začeti? Izločitev Slovencev potom narodnega katastra zahteva logično, da je zaostala večina tudi narodno zavedna in da hočemo gojiti svojo narodno kulturo neovirano od manjšine. **Pri nas pa večina noče biti nemška, temveč „heimattreu“.**

Obžalovanja vredno je, da so se nemške stranke pod pritiskom Heimatbunda umaknile § 31. in se s tem izognile razgovoru o teh vprašanjih. **S tem so pokazale tudi avtonomijo.**

Mi bomo glasovali, kakor prejšnja leta, za nekatere postojanke, vobče smo pa proti proračunu, ker Slovincem nič ne nudi.

(Konec sledi.)

Novo leto in poselsko zavarovanje.

Kot smo že poročali in kakor je razvidno tudi iz razglasov, so stopile s 1. januarjem t. l. glede zavarovanja kmečkih poslov v veljavo nove določbe. Upeljalo se je poleg zavarovanja za slučaj bolezni, s katerim smo obdarjeni že sedem let, tudi za vse kmečke delavce obvezno zavarovanje proti nezgodam in za starost.

S to preureditvijo pa nastanejo za kmečko prebivalstvo zopet nove naloge in nove uredbe, katere je treba prejkoslej proučiti in se ravnati po njih, ako nočemo imeti neprilik.

K novemu letu posli navadno menjavajo svoja službena mesta. Ne smemo pozabiti odjaviti odišle posle pri bolniški blagajni in na novo došle prijaviti, in sicer v teku osmih dneh. Po novi postavi pa so zavarovanja obvezni tudi vsi sorodniki posestnikov, razun njegove žene, užitarjev in užitaric ter oseb, ki vsled slabosti ali invaliditete ne zaslužijo niti tretjine tega, česar zaslužijo druge osebe v isti službi. Dana pa je možnost, da se sorodniki, in sicer: starši, otroci, snahi in snahe, tasti in tašče ter rejenci in rejenke, ki so od osmega leta že pri posestniku, oprostitjo zavarovanja. V to svrhu

je treba izstaviti predpisano tiskovino, ki se dobi pri občini, jo natančno izpolniti, podpisati, preskrbeti podpise oseb, ki pridejo za oprostitev v poštev, ter jo z občinskim potrdilom odposlati najkasneje do 31. januarja t. l. bolniški blagajni v Celovec. Oprostitev velja za bolniško zavarovanje in za zavarovanje proti nezgodam in invaliditeti posebej, da je treba za vsako oprostitev izstaviti posebno tiskovino. Od bolniškega zavarovanja se oprostijo lahko tudi bratje in sestre posestnikov; za nezgode pa ostanejo zavarovani.

Kmečkim delojemalcem, ki morajo biti zavarovani in ki dobivajo od posestnika vso prehrano in stanovanje, se lahko zniža prispevek za bolniško zavarovanje, ne pa za ostale stroke zavarovanja, za eno tretjino. V tem slučaju se mora posestnik sporazumno s poslom zavezati, da mu da v slučaju bolezni skozi šest tednov vso prehrano in najmanj štiri petine denarne plače. V slučaju pa, da mora posel v bolnico, mora posestnik vrniti bolniški blagajni del stroškov prehrane in sicer v višini bolniške podpore (Krankengeld). Priporočljiva pa ta obveza ni, ker ima posestnik v slučaju kake nezgode več izdatkov, kot si z znižanim prispevkom prihrani. Poleg tega pa ima posestnik pravico do bolniške podpore, ako plačuje za posla cel prispevek in dá temu v slučaju delanezmožnosti prehrano in plačo.

Pravico do brezplačne zdravniške pomoči in zdravil imajo od 1. januarja naprej tudi žena in otroci do 14. leta vsakega posla, ako živijo skupaj. Zato je treba, da se prijavijo tudi poslovi družinski člani, posebno tudi, ker imajo ti v slučaju kake nezgode pravico do rente (podpore).

Posli, ki izstopijo iz službe in hočejo biti še nadalje zavarovani, se lahko prostovoljno zavarujejo. V tem slučaju pa se morajo prijaviti v teku štirih tednov po izstopu iz službe ter navesti ime posestnika, pri katerem so bili nazadnje v službi. Prispevke mora v tem slučaju plačevati posel sam in sicer vsak mesec nazaj.

Koliko bo stalo zavarovanje od 1. januarja 1929 naprej? Po dolgih pogajanjih med bolniško blagajno, deželnim kulturnim svetom ter deželno vlado se je sklenilo, da se uvrstijo hlapci in dekline v peti razred, pastirji do 14. leta v prvi, delojemalci od 14. do 16. leta v tretji in delojemalci višje vrste (služkinje, sobarice, kuharice itd.) v sedmi razred. Dinarji, gozdarji ter vsi delojemalci, ki ne dobivajo cele prehrane od posestnika, se uvrstijo po zaslužku. Višina prispevkov je razvidna iz naslednje tabele:

Razred	Višina dnevnega dohodka	Tedenski prispevek za zavarovanje proti						Od tega plača
		Bolezni						
		cel	znižan	nezgodi	starosti	skupno	posestnik	posel
1. do	0.80	0.30	0.20	0.03	0.06	0.39	0.20	0.19
2. od	0.80—1.20	0.40	0.30	0.04	0.08	0.52	0.27	0.25
3. "	1.20—1.80	0.60	0.40	0.06	0.12	0.78	0.40	0.38
4. "	1.80—2.40	0.90	0.60	0.09	0.18	1.17	0.60	0.57
5. "	2.40—3.00	1.20	0.80	0.12	0.24	1.56	0.80	0.76
6. "	3.00—3.60	1.50	1.00	0.15	0.30	1.95	1.00	0.95
7. "	3.60—4.80	1.80	1.20	0.18	0.36	2.34	1.20	1.14
8. "	4.80—6.00	2.40	1.60	0.24	0.48	3.12	1.60	1.52
9. "	6.00 naprej	3.00	2.00	0.30	0.60	3.90	2.00	1.90

Vse ostale doklade, ki se mogoče še vračunajo, plača posestnik. Predpisani prispevek vplača v celoti posestnik. Ta pa ima pravico, zgoraj navedeno višino prispevka, ki odpade na posla, odtegniti pri plači.

Za te prispevke nudi zavarovanje brezplačno zdravniško pomoč, zdravila, preskrbo v bolnici, družinsko zavarovanje ter denarno podporo v naslednjih višinah:

Razred	Materinska pomoč za					
	Dnevna bolniška podpora	preskrbene skupno	nepreskrbene na dan	100% mesečna nezgodna renta	za pogrebne stroške se vrne	Mesečna starostna podpora
1.	0.60	36.00	0.60 + 0.30	12.00	60.00	18.00
2.	0.80	36.00	0.80 + 0.40	16.00	60.00	18.00
3.	1.20	36.00	1.20 + 0.60	24.00	60.00	18.00
4.	1.60	36.00	1.60 + 0.80	36.00	64.00	18.00
5.	2.00	48.00	2.00 + 1.00	48.00	80.00	22.00
6.	2.40	60.00	2.40 + 1.20	60.00	96.00	26.00
7.	3.00	70.00	3.00 + 1.50	72.00	120.00	30.00
8.	3.60	96.00	3.60 + 1.80	96.00	144.00	38.00
9.	4.20	120.00	4.20 + 2.10	120.00	168.00	46.00

Pravico do bolniške podpore ima vsak delojemalec, ki je vsled bolezni ali nezgode delanezmožen in katerega delanezmožnost je zdravnik potrdil. Dotično zdravniško potrdilo (Krankmeldung) mora delojemalec takoj od-

poslati bolniški blagajni, zakaj drugače zapade pravica do podpore. Podpora se izplača od četrtega dneva delanezmožnosti naprej.

Pravico do materinske podpore imajo vse ženske uslužbenke, ki so v zadnjem letu pred porodom bile najmanj 26 tednov, to je pol leta, zavarovane, ali so stale v zavarovanju obvezni službi. Preskrbljene uslužbenke so tiste, ki dobivajo za časa poroda vso prehrano in stanovanje od posestnika. Te imajo pravico samo do zgoraj navedenih vsot. Nepreskrbljene, to so tiste delojemalke, ki se morajo za časa poroda same preskrbeti, imajo pravico do porodniške podpore in šest tednov pred in šest tednov po porodu v višini bolniške podpore. V slučaju, da mati otroka sama doji, ima še pravico do dojlne podpore v višini polovične bolniške podpore za dobo dvanajst tednov.

Navedene podpore se nakažejo, ako se odpošlje krstni list, ki je koleka prost, in potrdilo babice, da mati otroka sama doji.

Prispevek za pogrebne stroške se prenaša tisti osebi, ki predloži potrjen račun, s katerim dokaže, da je ona pogrebne stroške plačala.

O starostni podpori in o zavarovanju proti nezgodi pa smo poročali že v 51. številu m. l.

POLITIČNI PREGLED

Iz parlamenta. Nasprotstvo med kršč. soc. in Landbandom se je na podlagi skupnega posvetovanja 3. t. m. poleglo. Stranki sta se razgovarjali o prodajni krizi in o krizi cen v polje delstvu. Prišli sta do zaključka, da je treba za odprodajo domače proizvodnje ustvariti organizacijo, kateri naj bi se prepustila preskrba trgov z domačo živino. Razpravljali sta tudi o vprašanjih, ki so nerešena med obema strankama. Na podlagi tega se bo uvoz svinj iz Poljske omejil in pri nas se bodo zvišale cene prašičev. — Posl. Lager se je v finančnem odboru zavzemal za povzdigo puškarske industrije v Borovljah, ki je edina te vrste v državi. Delavstvo živi v slabih razmerah in vlada bi morala z vsemi sredstvi podpreti izvoz puškarskih izdelkov. Učni in preizkuševalni zavod naj bi se razširil. — Izdelana je izvršilna naredba o ljudskem glasovanju. Ljudsko glasovanje se vrši na podlagi volilnega reda za državni zbor. Podlago tvorijo volilni imeniki za državni zbor. Za razpis ljudskega glasovanja veljajo termini volilnega reda, istotako se pritegnejo iste komisije. Novo je, da sme odstavitvi okrajna volilna oblast občinsko ali krajno volilno oblast in imenovati novo na podlagi moči strank.

Inozemstvo:

Dr. Kraft, voditelj nemške stranke v Jugoslaviji, je poslal Slovencem novoletno voščilo, ki pravi, da želi nemška manjšina v Jugoslaviji živeti z drugimi deli državnega naroda v mirni ljubljenosti, sporazumu in prijateljstvu ter z njimi skupno delati na konsolidaciji skupne države.

PODLISTEK

Danilo Gorinšek:

Klatež Peter.

(Nadaljevanje.)

Edino en človek v vasi je bil, ki je bil segel Petru do srca — sosedova Anka. Uhajala je z doma, kadarkoli je slišala, da svira v bližini Peter. Sedla je k njemu v travo in poslušala... Pridrževala je sapo in slišala je. Nista izpregovorila niti besedice. Pred njima pa se je zgodil čudež: Izginile so hoste pred njima, in gore so se sesule v nič, in drevja ni več zajel njun pogled, samo v srcu sta čutila toploto in tonila v neko ubrano sovzročje, oči pa so gledale in niso videle nič. Nič. Povsod nič. Samo v srcu je bila doslej neznana radost in nji sta se predala vsa... Nad vrhovi je žarela večerna zarja in v dolino je zvenela velikonočna pesem zvonov. Ko je Peter odsviral, sta oba strmela nekaj časa pred se, potem pa je nagnila glavo na njegovo ramo... Trepotala sta oba.

Tisti večer se je zgodilo: Sosed je prišel h Klemenovim in srdito pripovedoval, mahal je s pestmi, da so bili vsi prestrašeni. Klel je vmes Petra Klateža, da zavaja njegovo hčer on, ki je klatež, malopriden in pokvarjen, neraben za vsakršno delo. Drugi fantje, da delajo in se znoje doma na gruntu ali študirajo v me-

Kot prvi pogoj za to smatra dr. Kraft rešitev manjšinskega vprašanja, za katero upa najti posebno pri Slovencih, ki imajo velik del svojega naroda kot manjšino izven narodne države, razumevajte in pravično upoštevanje. Ni treba posebej povdarjati, da bo koristilo v prvi vrsti državi sami, da z lojalnostjo ustvari sodelovanje zastopnikov nemške manjšine, ki bo trdna opora za notranjo učvrstitev države. Na zunaj pa bo država dvignila svoj prestiž, če pravično uredi manjšinsko vprašanje.

Jugoslavija. Nepričakovano hitro je podala dr. Koroščeva vlada ostavko, ki jo je kralj vsled bolezni šele par dni nato sprejel. Kralj je zaslišal mnenje vseh voditeljev strank in tudi drugih izvenparlamentarnih oseb in uvidel, da je parlamentarna vlada nemogoča, ker obstojajo med parlamentarnimi skupinami popolnoma nasprotni pogledi glede na rešitev krize in vprašanje državne ureditve. Dr. Maček je izročil kralju spomenico, ki predlaga preustroj države v avtonomne pokrajine na podlagi zgodovinskih meja s popolno neodvisno samoupravo. Nato je bila sestavljena izvenparlamentarna vlada z generalom Živkovičem na čelu. V novi vladi je tudi dr. Korošec.

Nemčija. O priliki štiriletnice, odkar je stopil Dawesov načrt v veljavo, je generalni agent za reparacije Parker Gilbert izdal poročilo, v katerem ugotavlja, da je Nemčija sicer gospodarsko znatno napredovala, obremenila pa se je preveč s posojili in zvišala uradništvu plače, kar ogroža ravnotežje državnega proračuna. Vendar je Parker Gilbert mnenja, da je Nemčija v stanu plačevati letne obroke, ki so določeni v Dawesovem načrtu. Potrebno pa je, da se višina nemških reparacij določi v sporazumu s prizadetimi državami in napravi konec negotovosti, ki je vladala doslej v reparacijskem vprašanju. — Vsi nemški listi ostro obsojajo Gilberta Parkerja in naglašajo, da je postal reparacijski agent samo zato optimističen, ker je vzel za podlago svoje primerjave z današnjim stanjem nemške gospodarske sile leto največjega pomanjkanja in popolnega poloma, ne pa predvojnega stanja nemškega gospodarstva, kar bi bilo dalo pravo sliko plačilne zmožnosti Nemčije. — V svetovnih listih se posebno naglašajo pripomba, da Nemčija brez nadaljnega lahko plača reparacije. Pariški listi posebno podčrtavajo, da se je blagostanje Nemčije dvignilo in da je v ravnotežju. Vsi listi soglašajo v tem, da države upnice nimajo nobenega vzroka, Nemčiji popustiti kaj dolga. Nemčija lahko plača in mora plačati. Tudi njujorški listi omenjajo, da Nemčija ne more navesti nobenega razloga za znižanje letnih plačil. Finančni strokovnjaki računajo, da bi Amerika za reparacijsko posojilo lahko zbrala 750 milijonov dolarjev in razen tega za nemška privatna posojila 350 milijonov dolarjev.

Bolgarski zunanji minister je izjavil, da se Bolgarska vede povsem lojalno, kar so priznali razni državniki v Luganu. Moralni razoro-

stu za gospode, ravno najslabši, ki ne bo nikoli nič iz njega, pa lazi za njegovo hčerko. Oče Klemen je tisti večer poiskal Petrove gosli, prelomil jih je na dvoje, ter jih vrgel v peč. V Petru je vzkipelo. Zakričal je v bolesti, kot da bi mu ruli srce iz prs. Debele solze so mu šele čez nekaj časa kapale iz oči. Kaj bo on brez gosli? Kaj bi riba brez vode? Kaj dan brez svetlobe? Kaj človek brez duše? Ne bo več tiste večerne zarje nad vrhovi, ko bi sviral Anki. Ne bo več teh par minut, ki je v njih edino občutil dih sonca, dih pravega, svetlega življenja!...

Postavil se je po robu očetu. Ni vedel, poslednja misel in razsodnost je utonila v brezumni bolečini, ki ga je bila zajela... Sprla sta se. Vso noč je prejkopal. Brez gosli mu je spet bilo, kot v šoli. Štiri sive stene, brez življenja, brez duše, tam zunaj pa je sonce, svetlo pomladno sonce. On pa je zaprt, in zunaj ni sonca. Tako je bilo Petru brez gosli. Zjutraj je vstal navsezgodaj. Hudo mu je bilo. Doma je jeza, žalost, gosli ni več; edinega, kar je imel, ni več; klatež je. A skozi okno je sijalo sonce in velikonočna nedelja je bila, brstelo je vse in kipelo. Izvabilo ga je Tako mu je bilo, kot prvi dan v šoli. Vedno bolj so padali žarki sonca v njegovo sobo, padale so kakor nitke pajčevine in so ga vmrežili... Peter je odšel. Odšel brez slovesa. Pred njim pa je vedno višje sijalo sonce, kakor da mu hoče kazati pot. In Peter se je napotil do njega... (Dalje sledi.)

žitvi vseh narodov, ki je potrebna za zagotovitev miru na svetu, je na poti vprašanje manjšin. Položaj bolgarskih manjšin v inozemstvu je zelo pomenljiv ne samo za mir v Bolgarski, temveč tudi za mir na Balkanu. Burov pozdravlja načrt, da se bo vprašanje manjšin razpravljalo na prihodnjem zasedanju Sveta Društva narodov. Bolgarske finance so pokazale nemožnost, da bi Bolgarska mogla plačevati vojno odškodnino v dosedanji meri. — Govori se o spremembi v vladi. Že ob priliki zadnje vladne krize se je zahteval odstop vojnega ministra Volkova, ki je znan kot izrazit pristaš macedonskega revolucionarnega odbora in neke vrste predstavnik tega odbora v vladi. V nadomestilo za izgubljeno mesto pa bo Volkov imenovan za poslanika v Rimu, da bo Mussolini lažje mogel preko njega uresničiti svoje načrte v Bolgariji.

Španska. V vojni šoli v Segoviji so nastali nemiri. Gojenci šole, ki so bili imenovani za častnike, so predstavljali na poslovnem večeru v prisposobi španskega diktatorja, nakar jih je bilo 14 aretiranih, trije pa so bili degradirani. Ko se je vršil proces, so vsi gojenci vojaške šole zapustili šolo. Temu protestu so se pridružili tudi gojenci v Saragosi. Primo de Rivera namerava, ker se večina njegovih vojaških nasprotnikov nahaja pri artilleriji, opustiti artillerijo kot samostojno orožje in jo priključiti drugim vojaškim edinicam.

DOMAČE NOVICE

O porotniškem procesu Schumy—Kärntner Tagespost—Vici, ki je vzbudil v tu- in inozemstvu ogromno zanimanje pri vseh Schumyjevih prijateljih pa skrajno neprijetne občutke, bomo poročali, ker se nadaljuje še 14. t. m., pozneje. Proces je trajal že en teden in se zaključi prvi del obtožbe ta mesec, zadeva Vici pa, ki je bila izločena in ponovno predana preiskovalnemu sodniku, se bo obravnavala na prihodnjem porotniškem zasedanju spomladi.

Borovlje. (Poneverba.) Kot blisk se je raznesla o božiču po naši občini zanimiva novica, da se je prišlo na sled poneverbam pri občinski upravi. Občinski tajnik Kerschitz je napravil precejšnjo vsoto denarja. Zakaj, menda sam ne ve. Bil je takoj odslovljen in predan sodišču. Za kakšno vsoto se gre, bo dognala šele sodnijska preiskava, vendar se govori, da presega poneverjena vsota 2000 S. Omenjeni je bil radi istega prestopka že pred enim letom obsojen na 6 mesecev zapora pogojno. Tedaj je obljubil, da se bo poboljšal, ali kakor kaže dejstvo, je na vse skupaj pozabil.

Št. Jakob v Rožu. Pri nas živi čuden lovec. Dokler je bil še mlad in zdrav, je bil pravi strah divjačine. Kar mu je prišlo na oko, je gotovo že tudi ležalo. Zaradi tega je bil med davjačino na jako slabem glasu. Sedaj se je že postaral in je „nabohleven“. Po zimi kašlja in rajši sedi pri topli peči, kakor da bi v tem mrazu in snegu hodil na lov. Divjačina je na svoje veliko veselje to opazila. Korajžnejši zajec je bil radeveden, kaj je s tem čudnim lovcem. Ali je mogoče že umrl? Zajec pride gledat prav pred njegovo hišo. Lovec ga zagleda skozi okno. „Ne boš se norčeval iz mene,“ reče, nastavi puško skozi okno in zajec je plačal radevednost s smrtjo.

Borovlje. Ljudsko gibanje leta 1928 je bilo v naši fari sledeče: rojenih 31 otrok, in sicer 15 fantov in 16 deklic, od teh ena mrtva; umrlo je 29 oseb, 8 moških in 21 žensk; poročenih je bilo 8 parov.

Celovec. (Razno.) Mesto Celovec je v zadnjih urah preteklega leta sprejelo proračun za leto 1929. Za kritje izdatkov je bil zvišan zemljiški davek od 200 na 300 odstotkov, istotako najemniški davek, Dolgov ima Celovec 9,140.000 S. Uradnikov ima mesto 310, delavcev 300 in penzionistov 156. Celo od radio-anten bo treba plačati davek 5 S. — Požigalca v Plešerki so prijeli v osebi bivšega posestnika Tomaža Zima, ki je pred preiskovalnim sodnikom priznal 3 požare. Ljudstvo se je sedaj nekoliko pomirilo, ker upa, da je glavni krivec pod ključem. — V noči na 27. decembra je izbruhnil v Plešerki že tretji požar. Topot je pogorel samo na samem stoječ skeden posestnika Legerja. Posestnik ima poleg zavarovalnice še 3000 S škode. — Za župnijo Žihpolje je bil prezentiran č. g. Kristo Košir, župnik v Borovljah. — V Blačah v Zilski dolini je bilo

2. t. m. že 110 centimetrov snega. — Število brezposelnih na Koroškem se je pomnožilo do 29. decembra za 307 na 9360 podpiranih.

DRUŠTVENI VESTNIK

Seznam

igrokazov z mešanimi, samo moškimi in samožen-skimi vlogami za podeželske odre, ki se dobe v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani:

(Rimske številke značijo dejanja, arabske pa število oseb.)

LJUDSKI ODER:

(Nadaljevanje.)

X. zvezek: **Lumpacivagabund ali zanikrna trojica.** Čarobna burka v šestih slikah. Za slovenske odre priredil A. Robida. Ljubljana, 1927. Din 18,—.

XI. zvezek: **Zapravljivec.** Čarobna pravljica v 3 dejanjih (8 klikah). Nemški spisal F. Raimund. Za slovenske ljudske odre priredil A. Robida. Ljubljana, 1927. Din 18,—.

XII. zvezek: **Molliere, Skopuh.** (L'Avare 1668.) Komedijska v petih dejanjih. Prevel Niko Kuret. Ljubljana, 1927. Din 18,—.

Majcen: **Za novi rod. 3. enodejanke: Profesor Gradnik.** — **Knjigovodja Hostnik.** — **Zamorka.** Vez. 17.

Marica: **Kralj Matjaž.** Mladinski narodni igrokaz s petjem in plesom V., 17. Din 6,—. Pevske in plesne točke. Din 17,—.

Medved: **Stari in mladi.** Ljudska igra. IV., 10. Din 7,—.

Meško: **Mati.** Drama. III., 9. Din 28,—. — **Na smrt obsojeni?** Dramatska slika. III., 24. Din 11,—.

Remec: **Užitkarji.** Kmečka žaloigra. III., 10. Din 6,—.

Remec dr. Alojzij: **Zakleti grad.** Romantična igra. V., 19, meš. vl. Ljubljana, 1926. 84 strani. Din 22,—.

Pevske točke uglasbil Zorko Prelovec. Din 12,—.

— **V kraljestvu palčkov.** Otroška igra s petjem. III., 9. Din 15,—, glasbene točke. Din 15,—.

Rihar: **Andrej Hofer.** Igra V., 22. Din 6,—.

Sardenko Silvin: **Mati sv. veselja. Skrivnost vstajenja.** V., 14. Din 16,—.

— **Nedeljske ure na društvenem odru.** 4 igrokazi za ženske vloge. Din 16,—.

— **Slovenska apostola.** Zgodovinska igra. V., 11. Din 16,—.

Silvester: **Kupletji in pesmi (Krojač in črevljar. Liberal. Mizar. Župan. Narobe svet. Piskrovezec. Dimnikar. Smolar. Knajpov kuplet. Kavari-ca. Vipavska novoletnica.)** Dinar 20,—.

Turši: **Izgubljeni raj.** Dramatska bajka s petjem. III., 9. (Ženske vloge.) Din 10,—.

Veseloigre in šaljni prizori za moške in ženske vloge. (Sokratov god. — Nocoj je prav lep večer. — V posredovalnici. — V hudih zadregah. — Gospa Kordula.) Din 16,—.

Vodopivec: **Na krivih potih.** Igra. V., 7. (Ženske vloge.) Din 12,—.

— **Roka boža.** Igrokaz. V., 11. (Ženske vloge.) Din 10,—.

Za križ in svobodo. Igrokaz. V., 7. Din 8,—.

(Koniec prihodnjič.)

Naša narodna pesem.

Korošec je rojen lokalpatriot in svojemu domovinskemu čutu hoče dati izraza bodisi za mizo v gostilni ali pri zeleni mizi deželnega zbora in naj si je to v Celovcu, na Dunaju ali v Ljubljani. To svojevrstnost koroškega ljudstva Nemci izborna poznajo. Je koroška narodna pesem nam Slovencem najlepši izraz narodne duše in nam je tipično slovenska. Ziljska narodna noša med ljudstvom imenovana slovenska, tako da so Nemci prisiljeni govoriti samo o domovini, domovini zvestem ljudstvu, o koroški pesmi (Kärntner Volkslied) in koroški noši, ne pa o nemškem ljudstvu, nemški koroški pesmi in nemški koroški noši. Koroško ljudstvo, ki je našo dolino, reko in goro tako svojevrstno doživelo, je v jedru svoje duše vse prej ko nemško. Saj vendar ni slučaj, da živi koroška narodna pesem predvsem v srednjem in južnem delu dežele, tam, kjer rabi nemškomišleče ljudstvo za svoje nemštvo krivcev na klobukih in znakov na prsih.

Našo narodno pesem, čul jo boš v veseli

družbi, na prireditvah, v gostilni in pri — va-sovanju; njena gojitev pa spada danes — ko počasi gineva poezija in idila v našem ljudstvu, ki svoje narodne noše zapušča in se rado vozi z „Verkehrsautom“ — predvsem v naša društva. Pesem je najkrajša pot do srca, nas navduši in napravi dovzetne za vse lepo in blago: zato je pesem v cerkvi, zato bodi pesem v društvih. Naša koroška narodna pesem bo pravi ključ v naša srca in naj pripravlja pot napornejšemu delu. Sestanku bodi oko pesem, srce predavanje; igri bodi naša pesem uvod in zaključek. Naša izobraževalna društva so barometer naše narodne zavesti in izginejo, ko bo ljudstvo uspavano in si ne bo več želelo, kot da počiva v miru in pokoju, in naj se svet suče sam naprej. Naša narodna pesem pa je utrip našega srca in to srce bo bilo do — smrti. Ljudstvo pa je nekako kot človek, ki se je rodil s prvo generacijo, ki se je v deželi ustalila, in živel skozi vse naslednje rodove stoletja in tisočletja, se izobraževal in razvijal. Naša izobraževalna društva podvojijo našo življensko moč in naše pesmi jo še bolj ojačijo. Kako bi bilo drugače mogoče, da smo še, če ne bi naš mladi rod zahajal v društvo in ljubil našo pesem. In ta naša pesem, lepa je, kot je krasna naša dolina in požrtvovalen narod. Prislunni ji, kako postaja njena melodija vedno lepša in bolj — otožna. Naša društva naj goje narodno pesem, da ostane pristna in sveža!

S. K. S. Z. razpisuje za tri najboljše še ne tiskane narodne pesmi (samo besedilo) tri nagrade v obliki dragocenih knjig. Tekmujejo lahko društva ali posamezniki in najboljša pesem se priobči v listu.

Borovlje. (Občni zbor.) Redni letni občni zbor Društva slovenskih diletantov v Borovljah se vrši v nedeljo dne 20. januarja ob pol 3. popoldne v posojilnični hiši pri Bundru. Na dnevnem redu je čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo predsednika in blagajnika, volitve odbora in slučajnosti.

Kotmara vas. (Igra.) Dne 26. dec. 1928 je uprizorilo naše izobraževalno društvo „Gorjanci“ igro „Sin“. Prireditelj je z ozirom na podajanje občinstvo vobče zadovoljila. Kar se tiče igralcev, so bili povečini na mestu. Pripočati bi se mogoče smelo, da bi se vsi igralci vloge dobro naučili in da bi pri igranju tudi živeli z igro, to se pravi, da bi igro tudi resnično doživljali in ne v istem času begali z mislimi povsod drugod. F. i. K.

Žvabek. Na Štefanovo so žvabeške igralke ponovile lurško predstavo in pridejale še kratko igro „Judovska deklica“. Tudi zdaj je bila dvorana polna in igralke so brezhibno izvršile svojo nalogo. A malo šminke bi nič ne škodilo. Posebej moramo omeniti še male deklice, ki so tudi prav srčkano igrale. Tudi Lurd je bil prav dobro predstavljen. Nekateri so si prizadevali, da bi pripravili naše podeželske igre na Koroškem ob kredit, a reči moramo, da je tako prizadevanje zloba ali pa neumnost. Do tega sklepa pridem vsakokrat, kadar vidim kako žvabeško predstavo. Le od strasti zaslepljeno sovražstvo se more spodtikati nad takimi igrami. Treba je iti preko tega ravno pot naprej. Živele žvabeške igralke! Tudi fante bi že zopet enkrat radi videli na odru!

Št. Jakob v Rožu. (Janežičev dan, občni zbor požarne brambe.) Na Štefanovo je naša vas in vsa okolica oddolžila spominu velikega rojaka. Preč. g. dr. Rožman, univerzitetni profesor v Ljubljani, nam je v vznešenih, prisrčnih besedah naslikal moža, ki je razumel biti naroden predvsem v delu. Ves ostali program dneva je dal predavanju lep okvir. Velika je tradicija Št. Jakoba in ti spomini so nam svetli. Vsak sestanek, vsaka prireditev, vsak nastop društva ja mora vendar odkrušiti vsaj košček zlata — požrtvovalnosti naših davnih prednikov in tudi sedanjih starešin v naša mlada srca. Vi možje nas morate učiti, saj uvidevamo, da je često še naša beseda trda, neprimer-na — a v zadnjem in najskrivnejšem kotičku naše duše še nezavedno živi Janežičev duh. Dejal je govornik Mihal med drugim na slavnosti: Z delom za dom in družino, društvo in izobrazbo, Boga v veri in državo v stranski hočemo dokumentirati našo narodno zavest — to bodi naš evangelij v bodoče. — Primeren je bil uvod tega dneva z občnim zborom požarne brambe: Saj so brambe, organizacije fantov in mož, po svojih članih kost našega narodnega telesa. Francè, načelnik, dobro si ti to razumel

in bil si brambovec pri požarih in pri vsakem nastopu. V imenu tvojih nekdanjih članov, hvala ti! Izprezaj pa tudi sedaj ne! Št. Jakob bo živel naprej, njegovo disciplino in korajžo bo kazala bramba, njegov smisel za vse plemenito in blago naše kulturne in verske organizacije: jasni se na obzorju. — Za zimski čas ima sedaj izobraževalno društvo svojo, ob nedeljah zaneteno sobo v Narodnem domu v drugem nadstropju. Na razpolago so tamkaj tudi časopisi. Na radio-zvočnik se lahko poslušajo, kaj se godi po svetu.

Melviče. (Kuharski tečaj.) Naša dekleta se marljivo pripravljajo na kuharski tečaj, ki ga priredi S. K. S. Z. tukaj v župnišču in sicer od 3. februarja naprej 6 tednov pod vodstvom gđč. Marije Krištofove. Deklet se je oglasilo že več kot 16. Prostora bo dosti v stari šoli.

PRAVNI VESTNIK

Našim naročnikom in članom „Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dajemo neobvezno brezplačne pravne nasvete. Odgovorimo ali v listu pod sporočeno šifro ali pa pismeno, če vprašalec priloži znamko za odgovor.

Stavimo si sledeči primer: V mojem sadovnjaku stoji drevo tik ob meji, tako da stoji deblo še na mojem zemljišču, nekaj korepin in vej pa že sega v sosedovo zemljo, oziroma njegov zračni prostor.

Ta položaj v danem slučaju lahko izzove mnogo zamotanih pravnih vprašanj. Hočemo jih danes rešiti.

1. Čigavo je drevo, ki stoji tik ob meji? Zakon pravi, da je drevo last onega, na čigar zemlji stoji deblo brez ozira na to, v katero zemljišče segajo korenine.

2. Imam drevo tik ob meji; veje tega drevesa segajo preko meje na sosedovo last. Ali sme sosed te veje, ki so pravzaprav moja lastnina, obirati?

Da, sosed ima pravico, da korenine tujega drevesa, ki rastejo v njegovo zemljo, izkoplje in odstrani. Ravno tako ima pravico, da veje, ki segajo v njegov zračni prostor, poreže, oz. jih obira ali na katerikoli način uporablja. Pri tem poslu edino le ne sme krišiti moje lastniške pravice, ne sme torej pri tem prekoračiti meje ali nasloniti lestvo na moje drevo, oziroma na moj plot itd.

3. Imam drevo ob meji. Nekaj vej sega na sosedovo zemljišče in dela tam sosedu škodo, ker v sosedovem vrtu pod senco teh vej nič noče več rasti; ali more v tem slučaju sosed od mene zahtevati, da te veje odstranim?

Ne. Kakor smo že rekli, ima sosed sicer sam pravico, da te veje odseka, vkolikor se nahajajo nad njegovim zemljiščem, ne sme in ne more pa od mene zahtevati, da jaz sam to večjeje odstranim.

4. Moje drevje, ki sega s svojimi vejami preko meje na sosedovo zemljišče, je rodilo letoš obilen sad. Ali smem tudi jaz sam sad teh vej obirati, oziroma ali smem pobrati sadje, ki je padlo raz teh vej na sosedovo zemljišče.

Lastnik drevesa ima pač pravico, da tudi on obira sad na onih vejah, ki segajo preko meje, ko pa je sad enkrat odpadel, je postal lastnina tistega, na čigar zemljišče je padel.

Kakor vidimo, je glede vej, ki segajo preko meje, položaj ta, da jih smeta oba, lastnik drevesa kakor tudi sosed, v čigar zračni prostor segajo, te veje uporabljati, to se pravi, da smeta obirati sad ali pa veje kratkoma odstraniti. Velja tukaj pač pravilo: kdor prej pride, prej melje.

6. Ali velja vse to, kar smo dosedaj slišali tudi za drevje v gozdu?

Ne. Za drevje v gozdu veljajo posebna pravila našega gozdarskega zakona. To je mnogokrat dosti krivično. Zakaj lastnik njive, čigar sosed ima ob meji zaraščeno gozd, ki zasenči pol njive, da ta ne rodi nič več, ne more sosed prisiliti, da bi gozd posekal in tako lastnika njive obvaroval škode.

6. Kaj je z drevesom, ki stoji ravno na meji?

Drevo na meji je po zakonu last obeh sosedov, in sicer v onem razmerju, kakor deli potek meje prerez debela. Navadno pa sosedje rešijo to kočljivo vprašanje kratkoma tako, da si delijo drevesa, ki stoje na meji, po številu.

Tako pravi zakon. Vendar pa so sosedje, ki živijo v prijateljski vzajemnosti, navadno ne držijo teh strogih pravil. Kdo se bo takoj prekekal za jabolko ali hruško, ki jo je pobrala sosedova mladež. Tudi bi sodnije preobilnega dela ne mogle rešiti, če bi sosed radi vsake sporne veje hitela takoj pred sodnika.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 19. oktobra 1928.

(Nadaljevanje.)

Zadolženje v koroškem kmetijstvu.

Da se dobi vpogled v kmetijsko zadolženje se je kulturni svet obrnil na hipoteko banko, na Sparkasse, in na tri zadržne zveze v deželi. Nadrobno pa se je zapisovalo hipotekne dolgove po zemljiški knjigi v 14 raznih občinah, na slovenskem ozemlju v Rudi, Tinjah, Rikarjavasi in Globasnici. V Rikarjavasi je vknjiženih dolgov 140.000 S, v Gobasnici 103.000 S, v Rudi 399.000 S, v Tinjah 57.000 S itd. vkup v vseh 12 občinah 2.262.000 S. Teh dolgov pride na Sparkasse 25,8%, na hipoteko banko 25,2%, na druge kreditne zavode (posojilnice) 10,2%, na privatne upnike 15,7%, na sorodnike 19,5%, na davkarije 3,6%. Obrestna mera vknjiženih dolgov se giblje od 8—12%, včasih tudi več, najvišje obresti se plačujejo za privatna posojila in so ta posojila posebno nevarna, ker se glase navadne za gotov obrok in se morajo kmalu vrnati. Počez pride na eno občino 161.000 S dolga; 220 občin je v deželi, tedaj bo imele vse vkup 35.486.000 S dolga vknjiženega. Izmed popisanih posestev ima počez vsako 1800 S vknjiženega dolga, v deželi je 25.000 posestev, po tem bi se računalo 45.000.000 S vknjiženih dogov, ali okroglo 40 milijonov. V posejilnicah imajo kmetje 8.000.000 S dolga, k temu pridejo blagovni dolgov pri gospodarskih zadrugah v znesku 655.000 S.

Na enega kmeta počez pride dolga:

		to je % vrednosti goveje živine:
Pustrica	3300 S	72%
Ettendorf	4000 ..	104%
Gospasveta	5700 ..	94%
Računski urad	5400	61%

to se pravi, da dolgov znašajo počez 86% vrednosti goveje živine. Počez pride na hektar dolga 145 S. Obdelano polje vse Koroške se je računalo na 871.000 hektarjev, ako se dolg po tem ceni, bi ga bilo 95.000.000 šilingov.

Intabuliranih dolgov je 41.500.000 S, osebnega kredita 25.600.000 S, obratnih dolgov 8.300.000 S, vkup 75.000.000 S po drugem računu.

Preds. Supersberg: Le ta obračun daje nam možnost, ljudem priti na pomoč. Devetdeset milijonov je gorostasen dolg, in ta dolg naprej raste!

Ferlič: Treba bo naprej skrbeti da se odplačajo dolgov pri zasebnicah. Morda kreditni zavodi ne postopajo pravilno. Hipoteka banka bi se lahko boljše udeleževala in kaj je tisto, da se od ljudi, ki hočejo posojila, takoj poprej že zahteva vplačilo, predno se izvrši cenitev?

Msgr. Podgorc: Menda hipotekni banki ne smemo delati očitka: kedo more danes reči, koliko je kako posestvo vredno? Posestnik sam je morebiti ceni na 600 milijonov, ako pride na dražbo se bo zanj dobilo 150. Zato je treba skrajne previdnosti, kedar se dovoljujejo posojila. Hipoteka banka naj ostane na dobrem glasu, tako bo njene zadolžnice (Pfandbriefe) imele kaj vrednosti in bo prišlo denarja za posojila iz velemesta v deželo. Glavno breme so pa le visoke obresti. Imamo postavno zoper oderuštvo, zakaj se ta postava ne izvršuje. Sicer pa je vsega priznanja vredno, da so se napravili ti računi; po njih vidimo kakšen je položaj, samo škoda, da kmetje nimajo velikega strokovnega časnika, ki bi take številke primerno vporabljal.

Belaške tržne cene. Zelje kilogram 60, koleraba 80 g, karfijol 1,60 S, korenje 60, pesa 80, fižol 90, čebula 60 g, česen 1,60, špinača 1,40, hren 4,40 S, krompir 20, kisló zelje 80, kislá repa 50 g, namizna jabolka 1, goveje meso 3,20, telečje 3,40, svinjsko 3,80, ovčje 2,40, prekajeno 4,80, orehi 1,80 S, liter mleka 44 g, sladka smetana 4, kislá smetana 2,40 S, kilogram čajnega masla 6,40, masla za kuho 5,20, skute 1,60, strdi 6 S, jajce 26 g.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Gradiščanski deželni zbor je sklenil, da se nastavi za hrvatske manjšinske šole poseben deželni šolski nadzornik. V isti državi vidimo zelo različno postopanje z manjšino. Pri nas niti ne nastavijo slovenskih učiteljev, tam pa nastavljajo šolskega nadzornika. — Med prazniki je bilo na Dunaju zelo gladko po ulicah. V bolnišnico so morali odnesti 70 oseb, ki so si pri padcu na ulici zlomile ali izpahnille kosti. — Proizvodnja krompirja se je v naši državi po vojni ogromno dvignila in sicer od 5,5 milijonov meterskih stotov v letu 1919 na 26,6 milijonov v letu 1927. Produkcija je že znatno prekoračila domačo potrebo in navzlic rastočemu izvozu v Italijo, Grčijo in celo Jugoslavijo preostaja znatne količine, ki bi se lahko izvozile. Za porabo odvišnega krompirja se je ustanovilo več združenih žganjarn, ki dajejo okoliškim kmetovalcem odpadke, ki so izvrstna močna krma za živino. — Soc. dem. so 31. dec. obhajali 40letnico združitve vseh soc. dem. stranic v eno pod vodstvom dr. V. Adlerja. — Na celem svetu je 57.843.544 krav. V Avstriji jih imamo 1.100.000, mleko pa predstavlja vrednost 720 milijonov S, to je več kakor vrednost vsakega drugega pridelka v državi. — Pri Eisenerzu sta dva turista, ki sta raziskovala jamo „Frauenmauerhöhle“, naletela na truplo že dolgo pogrešanega ravnatelja šolnograške realke Ratschüllerja. Nesrečnej se je obesil, ker ni mogel iz jame. Ravnatelj je zašel v stranski rov in na spolzkih tleh padel v globok prepad, ne da bi se poškodoval. Iz prepada ni mogel več nazaj. Ko mu je pošla baklja in je padla sveča v prepad, je prižgal papir in v naglici napisal poslovilno pismo. V obupu se je potem obesil. — Jugoslavija: „Nova Doba“ pozivlja celjska kulturna društva, da bi priredila Janežičevo proslavo. List pravi, da bi večer tudi lahko služil za primeren opis nacionalnih in političnih razmer, v katerih žive sedaj naši koroški bratje. —

RADIO-PROGRAM

Od 11. jan. 1929 do 16. jan. 1929.

Petek (11. jan.) 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 13.30: Stanje vode in časovna napoved. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: O gospodinjstvu, predava gđč. C. Krekova. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. 20: Vijolinski koncert Albertine Ferrari. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Sobota (12. jan.) 12.30: Reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in časovna napoved. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Delavska ura. 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30: Svojevrsne stopinje v telesnem razvoju otroka, predava vseučil. prof. dr. Ozwald. 20: Koroški večer. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Nedelja (13. jan.) 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 10.30: Uporaba električnega toka, ing. Ditrich. 11: Koncert Radio-orkestra. 15: Reproducirana glasba. 15.30: Humoristično čtivo, recitira pisatelj Milčinski. 16: Lahka glasba. 17: Drama. 20: Božične skrivnosti II. del. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Ponedeljek (14. jan.) 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 13.30: Stanje vode in časovna napoved. 17: Radio-orkester. 18.30: Češčina, poučuje konzul. ur. g. Novak. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Zdravniško predavanje. 20: Veseli večer. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Torek (15. jan.) Reproducirana glasba in borzna poročila. 13.30: Stanje vode in časovna napoved. 17: Koncert Radio-orkestra. 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30: Kemija vsakdanjega življenja, prof. Pengov. 20: Radio-orkester. Vmes solistični pevski nastopi. 22: Poročila.

Sreda (16. jan.) 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 13.30: Stanje vode in časovna napoved. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Pravljičice, pripoveduja Radio-tetka. 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. 19.30: Pomen antike za razvoj evropske kulture, vseučil. prof. dr. Brađač. 20: Operni dueti. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Sprejme se mežnar (organist) Pisati je treba na župni urad Brnca (Fürnitz)